

Torsby kommun
torsby.kommun@torsby.se
ulf.blomqvist@torsby.se

Beslut efter uppföljning för förskoleklass och grundskola

---

efter tillsyn i Östmarks skola
i Torsby kommun

Uppföljning av tillsyn i Östmarks skola

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Torsby kommun under hösten 2016. Skolinspektionen fattade den 31 januari 2017 beslut efter tillsyn för Östmarks skola. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Torsby kommun inkom med den 4 maj 2017 och den 24 augusti 2017, samt telefonintervjuer som genomfördes med rektorn och representanter för elevhälsan den 21 juni 2017.

Sammanfattning av kvarstående brister

Enligt Skolinspektionens bedömning är nedanstående brister ännu ej tillfullo åtgärdade. Skolinspektionen konstaterar att Torsby kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

Skolinspektionens ingripande

Arbetsområde	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
5. Förutsättningar för lärande och trygghet		
Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.	Föreläggande	2018-01-26

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattning av avhjälpna brister

Arbetsområde	Typ av ingripande
6. Styrning och utveckling av verksamheten	
Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras.	Brist avhjälp
Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna.	Brist avhjälp
Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras.	Brist avhjälp

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälp samtliga påtalade brister. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa de brister som kvarstår inom området "Förutsättningar för lärande och trygghet".

Skolinspektionens avslutar tillsynen avseende de brister som har avhjälp.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Torsby kommun att senast den 26 januari 2018 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek,

elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Torsby kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Rektorn ska se till att elevhälsan främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen bedömde i tidigare beslut den 31 januari 2017 att det fanns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Huvudmannen förelades därför att senast den 4 maj 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalad brist. Enligt beslutet bedrev inte elevhälsan ett förebyggande och hälsofrämjande arbete, utan elevhälsans kompetenser användes främst på förekommen anledning i det åtgärdande arbetet.

Huvudmannens redovisade åtgärder

Huvudmannen har den 4 maj 2017 inkommit med en redovisning över vidtagna åtgärder. Av redovisningen framgår att rutinen för ärenden till elevhälsan har setts över, vilket ger elevhälsan möjlighet att arbeta mer förebyggande och hälsofrämjande. Elevhälsan deltar i SPSM:s¹ utbildning "Att höja skolans elevhälsokompetens – Ett processarbete för likvärdig utbildning" där de får ta del av exempel på hur elevhälsan kan arbeta förebyggande och hälsofrämjande.

Huvudmannen anger i redovisningen att resultatet av de vidtagna åtgärderna inte kan utläsas än eftersom de i nuläget befinner sig i planeringsfasen av hur elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete ska utformas, med start höstterminen 2017. De har genomfört kartläggningar och utredningar och att

---

¹ Specialpedagogiska skolmyndigheten

resultaten av dessa ger en bra grund för de insatser som behöver genomföras under kommande läsår. Det kommer även, under höstterminen 2017, att författas en nulägesbeskrivning av elevhälsans arbete, och en plan för hur det fortsatta arbetet ska se ut. Av redovisningen framgår att elevhälsan redan nu kan se ett behov av att arbeta med förhållningssätt och strukturer i klassrummet som gynnar alla elever.

Skolinspektionens uppföljningsintervjuer

Vid Skolinspektionens uppföljningsintervju med representanter för elevhälsan framgår att det genomförts pedagogiska kartläggningar under våren 2017, såsom t.ex. en kartläggning av språklig medvetenhet i förskoleklass. Elevhälsan uppger även att de använt sig av Skolverkets bedömningsstöd, som kompletterats med analysfrågor till lärarna. Representanterna nämner inte något om inte att någon annan kartläggning utifrån ett samlat elevhälsoperspektiv genomförts. På Skolinspektionens fråga om det genomförts något annat förebyggande och hälsofrämjande arbete så nämner representanterna Läslyftet², studiedagar kring extra anpassningar, arbete kring språklig medvetenhet och bedömningsstödet, vilka alla har ett pedagogiskt perspektiv. Det framgår i intervju med representanterna för elevhälsan att psykologkompetensen saknas vid de förebyggande och hälsofrämjande diskussioner som förts på elevhälsans möten under vårterminen 2017, och att psykologtid enbart köps in för utredningar, vid behov.

Vid uppföljningsintervjun med rektorn säger rektorn att de på elevhälsans möten diskuterar vad det förebyggande och hälsofrämjande arbetet innebär, men att detta arbete inte genomförts i nuläget. Rektorn säger att de skulle genomfört en enkätundersökning med elever och vårdnadshavare under vårterminen som skulle kartlagt elevernas trivsel, mående, osv, men att denna inte blivit gjord i den omfattning som var tänkt. Enbart elever i årskurs 2 och 5 har besvarat den kommunövergripande enkäten.

Rektorn säger vidare att enskilda insatser genomförs såsom skolsköterskans hälsosamtal, men att de vid höstterminens början 2017 ska starta upp det förebyggande och hälsofrämjande arbetet, genom att skapa en elevhälsoplan och en arbetsbeskrivning för kompetenserna inom elevhälsan för att tydliggöra elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande uppdrag.

---

² Skolverkets kompetensutvecklingsinsats för språk-, läs- och skrivutveckling.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det för eleverna i grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. I förarbetena till skollagen anges bland annat att elevhälsans fokus inte ska vara hälso- eller sjukvårdande insatser i snäv bemärkelse utan förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv. Det innebär att elevhälsan ska bidra till skapandet av miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Elevhälsan ska också stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. De mer generellt inriktade uppgifterna, till skillnad från det individuellt inriktade arbetet, rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund. Elevhälsan har ett särskilt ansvar för att bevaka att skolan bidrar till att skapa goda och trygga uppväxtvillkor (prop. 2009/10:165, s. 276-277 och 656-657).

Skolinspektionens bedömning vid uppföljning av tillsynen

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan på Östmarks skola fortfarande inte används främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja grundskoleelevernas utveckling mot utbildningens mål. Endast ett fåtal av de insatser som huvudmannen anger i sitt svar till Skolinspektionen har genomförts vid tiden för redovisningen och flera delar av arbetet är planerade för höstterminen 2017. Det framkommer även att det psykologiska perspektivet inte finns med i det förebyggande och hälsofrämjande arbete som planerats eftersom psykolog enbart köps in till utredande och åtgärdande uppdrag. Skolinspektionens samlade bedömning är därmed att elevhälsan påbörjat ett förebyggande och hälsofrämjande arbete men att detta arbete ännu inte uppfyller författningarnas krav på att elevhälsan ska användas främst förebyggande och hälsofrämjande, samt att inte alla de olika kompetenserna inom elevhälsan är tillräckligt delaktiga i det gemensamma arbetet.

Motivering till val av verktyg

Torsby kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Torsby kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avhjälpna brister i verksamheten

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Torsby kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4-6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Torsby kommun avhjälpit denna brist.

Motivering

Skolinspektionen bedömer att det vid uppföljning av tillsynen inte har framkommit annat än att Torsby kommun avhjälpit denna brist. Bedömningen görs utifrån huvudmannens skriftliga redovisning som inkommit till Skolinspektionen den 4 maj 2017 och den 24 augusti 2017, samt de intervjuer som genomförts den 21 juni 2017.

Skolinspektionen avslutar härmed tillsynen avseende de brister som bedöms som avhjälpna.

Beslut

2017-08-28

8 (8)

Dnr 43-2016:4768

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Enhetschef

Maria Larsson
Utredare/ Föredragande